

Aastakoosolekul

Suislepas

19. märtsil kogunesid Eesti maanaiste organisatsioonide delegaadid Suisleppa, et maha pidada aastakoosolek. Kohale oli tulnud 62 naist üle vabariigi. Koosoleku juhatajaks valiti Reet Länkur.

Esimesena anti sõna Eesti Maanaiste Ühenduse esinaisele Tiiu Soansile. Oma sõnavõttus andis ta ülevaate aasta jooksul tehtust. Mõned mõtted ettekandest:

23.02.1998.a. toimus meie ühenduse üldkoosolek, kus täiendati põhikirja ja muudeti ühenduse nime. Uueks nimeks valis üldkoosolek **Eesti Maanaiste Ühenduse**, mille all me oleme kantud ka registrisse 05. nov. 1998.a. Nime muutmine tulenes asjaolust, et ühendusse astub liikmeks üha rohkem maanaisi, kes ei ole otseselt seotud taluga.

1998.a. kevad-talvel toimusid järjekorred õppepäevad kõigile ühenduse liikmetele teemal "Kuidas arendada ennast ja oma kodukohta", augustis aga perepäevad Viljandimaal Heimtalis. Augustis osales kaks ühenduse liiget rahvusvahelisel maanaiste üritusel Peterburis. 1998.a. oktoobris alustasime 20-le naisele mõeldud koolitusega, mida viib läbi Gotlandi Täiskasvanute Koolituskeskus. 1998.a. kevad-talvel lõppes meie kursusi rahastanud Phare mikroprojekt ning alates oktoobrist käivitus Phare partnerlusprojekt, mis lõpeb oktoobris 2000.a. Selle projekti abil oleme lõpuks saanud endale arvuti, (millega hakkab tööle meie ajalehe toimetaja), paljundusaparaadi ja faksi.

On alustatud koolitajate koolitamisega ja jätkub juhataste liikmete harimine. 1998.a. tekkis juurde senisele 15-le maakonna-organisatsioonile lisaks Türi Maanaiste Ühendus, mis tänaseks on kujunenud üheks suuremaks piirkondlikuks ühenduseks. Suuremad organisatsioonid on veel Harju-, Lääne- ja Lääne-Virumaal.

Liikmeid on ühendusel 300 ringis, liikmeks on siiani olnud 25.- krooni, mis ei kata enam tegelikke kulutusi.

1998.a. oleme rahalist toetust saanud Eestimaa Talupidajate/Keskliidult, Rootsi LRF Kvinnor organisatsioonilt, Gotlandi Täiskasvanute Koolituskeskusest ja Phare mikroprojektist. Vastavalt meie põhikirjale on igas kvartalis toimunud juhatuse koosolek, mille otsused on täidetud. Samuti on täidetud 1998.a. üldkoosoleku kõik otsused ja ETKL-i liikmeks olekust tulenevad kohustused.

Kokkuvõttes hinnati aasta jooksul tehtud töö heaks. Uuteks revisjonikomisjoni liikmeteks valiti Sirje Aunbaum, Liivi Uueni ja Ulvi Meikup.

Teiseks viidi läbi mandaatkomisjoni valimised. Valituteks said Liia Tähiste, Anne Arusaar ja Angeliina Paju.

Aastanaise, naise, kes on aasta jooksul kõige enam organisatsiooni tegevuse heaks vaeva näinud, valimisele oli esitatud vaid üks kandidaat - Tiiu Soans Harjumaalt. Hääletamisel kogus ta 44 poolthäält ja seega on **EMÜ aastanaine 1999 Tiiu Soans**. Teda õnnitlesid saavutuse puhul kohalike organisatsioonide esindajad, aastanaine 1998 Heljo Viilip jpt.

Valiti ETKL-i juhataste liige EMÜ-st. Kandidaadiks esitati Tiiu Soans. Samas anti T. Soansile ka volitus kandideerida ETKL-i juhataste esimehe kohale.

Kolmandaks arutati EMÜ infolehe asutamise seadumist. Sõna sai infolehe toimetaja Terje Truska. Ta andis ülevaate lehe struktuurist ja kutsus üles ise aktiivselt lehele kaastööd tegema. Infolehe nimeks pakuti: Krööt, Talutütreke, Kaja, Linda, Liisa, Ingel, Maanaine. Hääletusel sai enam hääli Kaja.

Otsustati, et esimene leht peab ilmuma 31. juulil Jäneda Talupäevadeks.

Järgnesid küalistest sõnavõttud. Esimesena anti sõna Ruth Gustafssonile Rootsist. Ta andis üle Karin Jonssoni tervitused ja kõneles Rootsi maanaiste organisatsiooni LRF Kvinnor tööst. Nende

Täna lehes:

Üldkoosolek Suislepas

Maanaiste organisatsioonid minevikust tänapäevani

Aastanaine 1999 - Tiiu Soans

Naised tahavad õppida

Rootsis kogemusi omandamas

Hiiumaa naised teevad oma elu huvitavaks

"VIRU SUSS" tõi kokku tegijad ja tarbijad

Tulemas on suvepäevad

Lühiuudiseid

naisorganisatsioon on 10-ne aastane ja nüüd alles on näha naiste suurenenud aktiivsust, meeste arvamuse muutust positiivsuse suunas. Ta kinnitas vajadust pidevalt edasi õppida, areneda ja tähtsustada oma tegevust. Tänu sellisele lobby-tööle on rootsi rahvas hakanud eelistama oma talunike toodetud kaupa, saavutatud tunnustus.

Viljandi Naisliidu esinaine Kaja Kaur tervitas naisi Viljandi naisliikumise poolt ja avaldas tunnustust Eesti Maanaiste Ühenduses tehtud tööle. Ta rääkis, et Viljandi Naisliit ühendab endas kõiki tegusaid naisi nii maalt kui linnast ja nad on koos käinud 9 aastat. Alustati 10-ne liikmeka. Nematad on samuti teinud rootsi naistega koostööd. Viimati viidi läbi konverents "Naine arenevas ühiskonnas".

Lühiinformatsiooni aasta jooksul tehtust andsid maakondade esindajad. Kõneldi pere- ja vastlapäevadest, ühistest käsitööpäevadest jne. Saaremaal õpiti koos juustu ja lapitööd tegema, Viljandimaal korraldati külade päev, Ida - Virumaal heakorraldavausi jne. Välja oli pandud piirkondade infostendid piltide ja lugudega.

Otsustati teha ühenduse liikmetele sall. Jagati informatsiooni teadaandeid. Õhtul esinesid Suislepa taitlejad, toilitustas Mare Laande ning õõbimine oli kaunis vastremonditud Suislepa koolimajas.

Teisel päeval esines lektor Anders Holmstig Rootsist - teemaks Euroopa Liit.

Toimetaja veerg

Maanaiste leht olgu tegusa maanase nägu

Pea paarsada aastat tagasi pidasid Eesti esimesed ärkamisaja julged ja edasipüüdlid naised L. Koidula, L. Suburg, A. Haava, M. Härma jt. esmatähtsaks naistele hea hariduse andmist ning nende vabadust ja tahet ühiskonna asjades kaasa rääkida. Vaid see võis olla võti eestluse säilimiseks, elu edendamiseks nii maal kui linnas.

Üheks teeks, kuidas naisi mõtlema ja tegutsema panna, oli hakata välja andma oma ajalehte – ajakirja. Nii asutas Eesti esimese tütarlaste algkooli juhataja Lilli Suburg 1887. aastal Eesti naiste esimese oma ajakirja "Linda".

Hea lehelugeja, kes sa selle infolehe kas Jänedale talupäevadel lunastasid või hiljem oma kodukohas lugeda oled saanud, tea, et see on Eesti Maanaiste Ühenduse esimene täiesti oma leht. Selle ilmumine tulenes vajadusest olla nähtav ja kuulutada, et meeste kõrval elavad maal ka naised, kes tahavad maailmaasjades kaasa rääkida. Ja mitte ainult rääkida, vaid ka sõnade järgi tegutseda ning sellest teistele sugudele teada anda. On ju kolm aastat möödunud päevast, kui Eesti maanaised, tüdinud ainult pealtvaataja rollist, Rootsi naiste õhutusel oma organisatsiooni löid.

Tahame teadvustada maanaiste osa igapäevaelus, rääkida, milline on nende organisatsioon, millega nad Eestimaa eri paikades tegelevad, mida nad oma tegevusega juba saavutanud on ning kuhu tahavad jõuda. Oleme seadnud endale ülesande ühendada lehe kaudu maanaisi, luua tunne, et maanaiste kooskäimised ja ühine tervikuna on minu jaoks ning mina tema jaoks. Samas saab nüüd hakkaja maanaine oma koduvallas (-külas) toimunud lehele kirjutada ja lubame, et see ei jää tähelepanuta.

Leht peaks andma jõudu igapäevaeluks. Lugeses artikleid ning võrreldes seda iseenda elu ja arusaamadega, peaks lugeja leidma kinnitust – ka maal on võimalik elada ning töötada, lapsi kasvatada ja olla õnnelik. Mis sest, et ühiskond on maainimesed justkui reelt tõuganud, andmata enesele aru, kas ja mil moel Eestis maaelu üldse vaja on.

Kõigeks selleks palume teie agarat kaasalöömist. Andke teada, kas on kuskil maha peetud tore perepäev, õpitud koos mõni töö või oskus, käidud ühiselt põneval ekskursioonil või kuulatud harivat loengut. Leht saab just nii ilus ja huvitav, rõõmus ja eeskujuga nakkav või nii kurb ja tõsine nagu meie ta ise kokku paneme.

Tegijad ei konkureeri lehe kokkupanekul klantspilte täis ajakirjade-ajalehtedega, pealegi pole alguses rohkem raha kui lehe ilmutamiseks 3-4 kuu järel, siiski tahaksime leida kindla koha teie lugemislaua.

Terje Truska
Eesti Maanaiste Ühenduse infolehe "Kaja" toimetaja

Eesti Maanaiste Ühendus

Alates tänasest, EMÜ päris esimesest oma infolehest, alustame Eesti naisliikumise tutvustamist läbi aegade. Kuna tegu on EMÜ lehega, siis on loomulik, et esimesena räägime organisatsioonist, mille häälekandja käesolev infoleht on.

Eesti Maanaiste Ühendus loodi 7. märtsil 1996. a. esialgse nimega **Eestimaa Talupidajate Keskliidu Naised** (ETKL-i Naised). 6. märtsil 1996. a. kogunesid 36 talunaisi ja kodumajanduskonsulenti Eestimaa Talupidajate Keskliidu ja Rootsi LRF Kvinnor poolt korraldatud õppepäevale Jänedale. Rootsi maanaiste kogemustest lähtudes jõuti äratundmisele, et ka Eestis on aeg küps talunaisi organisatsiooni loomiseks. Kuna kohal oli naisi 12-st maakonnast, valiti esialgu 12- liikmeline juhtühendus, kuhu kuulusid: Tiit Soans, Ly Kogermann, Ave Ojasalu, Milvi Tünn, Ulvi Meikup, Liia Tähiste, Heljo Viilip, Maarika Kruusmaa, Laine Tarvis, Ülle Talv, Ülle Jürgenson, Veera Vaask. Kohal ei olnud ühtegi esindajat Rapla-, Põlva- ja Valgamaalt. 7. märtsil 1996 a. otsustati:

1. Luua üleriigiline naisteorganisatsioon.
2. Organisatsiooni nimeks kinnitada *Ühendus Eestimaa Talupidajate Keskliidu Naised*.
3. Juhtrühma suuruseks kinnitada 15 liiget (igast maakonnast 1 liige).
4. Juhtrühma esinaiseks valida Tiit Soans Harjumaalt.
5. Teha ettepanek liitumiseks vastloodud organisatsiooniga ka Rapla-, Põlva- ja Valgamaa talunaisetele.
6. Tegevussuund: Ühendus ETKL-i Naised töötab selle nimel, et luua maanaisete kõikides maakondades sotsiaalne, kultuuriline, haridus- ja arenguvõrgustik.

Esimene üldkoosolek toimus talupäevade ajal 27. juulil 1996. a. Jänedal. Kinnitati ühenduse põhikirja ja anti volitused ühenduse registreerimiseks Tiit Soansile, kes valiti ühenduse esinaiseks. Kinnitati ka eesmärgid ja tegevussuund.

Vajalikuks peeti:

- avalikustada maal elavate naiste probleeme, leida aktiivseid kaasalööjaid igast külast;
- aktiivsete naiste kaudu mõjutada otsustajaid;
- valida rohkem naisi vallavolikogudesse, ETKL-i ja maakonna taluliitude juhatustesse;
- koostöö kaudu arendada isiksusi (õppereisid, maanaiste seltsid, liidrikoolitus jne);
- jõudumööda aidata kaasa sotsiaalsete probleemide lahendamisele maal, milleks on järjest kasvav tööpuudus, alkoholiprobleemid, naiste raske füüsiline töö, taluniku asendamine haiguse ja puhkuse ajal, bussiliikluse parandamine, väikeste maakoolide allesjäämine, teenindusvõrgu parandamine, naiste väikeettevõtluse arendamine;
- Eesti Maanaiste liikumise ja talukultuuri ajaloo uurimine ja tutvustamine;
- maaelu väärtustamine, normaalse külaelu taastamine (seltsitegevus, ühisüritused, heakorraldus, talgud jne.);

Üldkoosoleku ajaks valmis ka esimene ühendust ja selle põhimõtteid tutvustav voldik, kus oli kirjas ka juhataja liikmete nimed ja muu vajalik info.

Järg lk. 3

Eesti Maanaiste Ühendus järg.

Seni oli talunaiste koolitusega tegelenud Eestimaa Talupidajate Keskliidu koolitusosakond eesotsas juhataja Talvi Järvega. Kodumajandus-õpetusega alustati 1991. aastal Soome Maa- ja Koduperenaiste Keskuse abiga. Korraldati kursusi, muretseti ja levitati õppematerjali, humanitaarabi korras sisustati õppekõõgid neljas maakonnas. Rahaga toetas ka ETKL, maakondade taluliitidesse võeti tööle kodumajanduskonsulendid. Enam-vähem samaaegselt Ühenduse ETKL-i Naised tekkimisega korraldati ümber konsulentide tasustamise kord. Konsulendid pidid oma tööasu saamiseks sõlmima konkreetseid lepinguid. Kõige suurema soodustusega talu jaoks oli esimene leping, mis sõlmiti loomulikult kas teravilja- ja loomakasvatuse või metsanduse alaseks nõustamiseks. Selleks, et sõlmida teine leping kodumajandusalaseks nõustamiseks, ei olnud

ja ei ole ka praegu enamikul taludest lihtsalt raha. Sellest tulenevalt hakkas kodumajandusalane koolitus üha enam sõltuma projektidest ja nende rahastamisest. Taluliitude juurest kadusid palgalised kodumajanduskonsulendid. Kõige selle tulemusel on enamik maakondade taluliitidest muutunud väga meestekeskseteks. Ükski talu ei saa olla edukas, kui naine tunneb ennast teisejärgulisena, ei jää kestmaks ka ükski küla, kui naised peavad ennast teostama mujal. Ja naised hakkasid tegutsema.

Ühendus ETKL-i naised kanti Eesti Vabariigi ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide registrisse 30. septembril 1996. a.

Mitmete väiksemate koosolekute ja ürituste kõrval oli olulise tähtsusega värske ja kogemusteta juhatuse õppereis Rootsi 1996. aastal. Tutvuti erinevate ettevõtlusvõimalustega naistele, organisatsiooni juhtimisega jmn.

Esimesed üle-eestilised kursused toimusid 17.-20. veebruarini 1997. aastal Rootsi LRF Kvinnor abil ja rahastamisel. Kursuste teemaks oli positiivne mõtlemine ja toimetulek. Osales 192 naist kõigist maakondadest. Kursuste käigus korraldati ka ankeetküsitlus selle kohta, kuidas naised on rahul oma eluga ja lastele hariduse saamise võimalustega. 1997. a. 20. jaanuaril võeti Ühendus ETKL-i Naised iseseisva organisatsioonina Eestimaa Talupidajate Keskliidu liikmeks.

21. märtsil 1997 kandideeris üks ühenduse liige ETKL-i juhatusse ja üks revisjonikomisjoni. Mõlemad osutused valituks. Sellest ajast algas ka ühenduse osalemine ETKL-i juhatuse töös.

Aprillis lõpetasid ETKL-i liidrite koolituse 4 ühenduse liiget, mais koolituskeskuse "Tõru" avaliku esinemise kursuse 10 ühenduse liiget.

Tiiu Soans
(järgneb)

TIIU PEAB OLULISEMAKS TAHET JA PEALEHAKKAMISJULGUST

Eesti Maanaiste Ühenduse üldkoosolekul Suislepas aastanaiseks valitud Tiiu Soans on maanaiste eest seisnud 3 aastat, läbi käinud tulest ja veest meeste mängumaadel ning usub naiste ettevõtlikusse.

Maanaiste organisatsiooni on vaja otsivatele hingede

"Eestis on praegu kolme liiki maanaisi. Ühed, kes ei vaja kellegi abi, on jõudnud teatud positsioonile, tegelevad valdkonnaga, mis on neile kindlustanud püsiva sissetuleku ja suhtelise stabiilsuse. Teine osa on naised, kes pole iseenda või paljude teda ümbritsevate asjadega rahul. Neile tundub, et teistel kõigil läheb paremini kui neil endil, otsivad ja tahavad midagi, mida ise ka täpselt ei tea. Kolmandad on need, kes ei tahagi kodust välja tulla. On pettunud või lihtsalt rahul kujunenud olukorraga." Nii iseloomustab praeguse aja Eestis maal elavaid naisi Eesti Maanaiste Ühenduse juhatuse esinaine, **aastanaine 1999 Tiiu Soans**. Tema arvates just nendele teistele ongi vaja naisorganisatsiooni, neile, kes leiavad, et nad suudaksid midagi enam kui seni. Pikapeale tuleb teiste kaudu jõuda ka kolmandateni, keda oleks vaja tardunud seisust välja tuua.

Kolm aastat tagasi Jänedal Rootsi naiste õhutusel loodud organisatsioon, mis esialgu koondas peamiselt taluperemeeste abikaasasid, on aja jooksul muutunud. Nüüd leiavad nii linna- kui maainimesed ise, et maanaine pole ainult talupenaine, vaid ka iga teine maal elav ja maaelu

armastav naine. "Ootamatult tuli selle organisatsiooni juhtimine minu õlule," kõneleb Tiiu. "Ja nüüd olen seda vankrit vedanud juba kolm aastat. On olnud raske, aga huvitav ja rikastav aeg."

Kõigepealt pidi alustama organisatsiooni struktuuri loomisest, põhikirjast, ühenduse registreerimisest ja paralleelselt tuli leida raha koolituste korraldamiseks. "Esmajärguliseks pidasime naiste julgustamist, et nad suudavad palju ja et nad tegelikult julgevad ja oskavad oma oskusi ka edasi anda". Koos rootslannade Ruth Gustavssoni ja Karin Jonssoniga töötati välja maanaiste arenguprogramm, mida rahastab Euroopa Liit. Programm sisaldab juhatuse koolitust juhtimise ja esitlustehnika alal, infolehe loomist, naiste teavitamist Euroopa Liidust. Nüüdseks on koolitajate kursused jõudnud niikaugele, et 1999. a. lõpuks saavad esimesed õiguse ise naisi koolitama hakata.

Igapäevaelu kulgeb kodutalus ja Sakus

Tiiu igapäevaelu kulgeb Järve talus Tuhala külas Harjumaal, kus pea 20 aastat rasket tööd on toonud tuntuks lähemal ja kaugemal ning mitmel alal.

Vana maakividest laut sai oma pere jõududega suureks ja mugavaks eluasemeks. Maja ümbrust on

kujundatud hoole ja armastusega niivõrd liigrikkaks iluaiaks, et mitmeid kordi ülevabariigilistel hea-korraülevaatustel esimeste hulka pääsetud. 50-l hektaril põllumaal on kasvatatud teravilja ja kartulit. Aastaid vajmistati oma pereühistus "Relee" teravilja niiskusemõõtjaid, mida müüdi ka Eestist väljaspool. Kõige selle juures jõudis Tiiu olla ka Toompeal Mõõdukate fraktsiooni nõunik ning Eesti Maakeskerakonna juhatuse ja volikogus. Praegu püüavad Tiiu ja tema abikaasa alustada turismitalu pidamist, sest äsja valmisid keldrihoonel mugavad külalistetoad. Korrastamist ootab koduümbruse suur park. Ideid ja plaane, tahet ja trotsi seal peres jätkub.

Trots ja tahe on igapäevatöö kõrvalt aidanud käia Saku vahet, ikka oma kulu ja kirjadega, et ühenduse tööd edasi viia. "Eks omal ajal just seepärast taluliidus saigi osalema hakatud, et selgus tõsiasi - miks ise kõike välja mõelda, kui liidus on see juba teada või paberites-raamatutes olemas," räägib Tiiu. Ta leiab, et kõige enam on vaja tahet ja palehakkamisjulgust ning kui vaja (ja vaja meie muutuv maailmas on), lisaks juurde õppida.

"Kui palju on huvitavaid naisi, mida nad kõik oskavad ja niivõrd oleks kõiki neid oskusi tarvis säilitada, edasi anda," imetleb Tiiu. "Maakondade talu- ja naisliitudes tuleb aga leida õiged inimesed ettevõtmise juhtima, sest kui üks ei oska, siis teine oskab ja nii saavad paljud targemaks." Ta kiidab eriti Türi, Viljandi, Saaremaa, Hiiumaa ja Lääne-Viru naiste ühendusi, kes jõuavad palju ette võtta ja korda saata.

Eesmärgita pole mõtet rabeleda

Praegune elu maal pole meelakkumine. Paljud noored lahkuvad, sest kohapeal pole tööd. Neist, kes alustasid mõned aastad tagasi talu taastamisega, on praegu paljud raskustes ja nii mõnedki on alustatu pooleli jätanud. "Kurb on vaadata, kui elu küla hääbub, kuna valitsus ei suuda määratleda vajaminevat põllumajandustoodangu hulka ning maainimesele ei maksta töö eest väärilist tasu,"

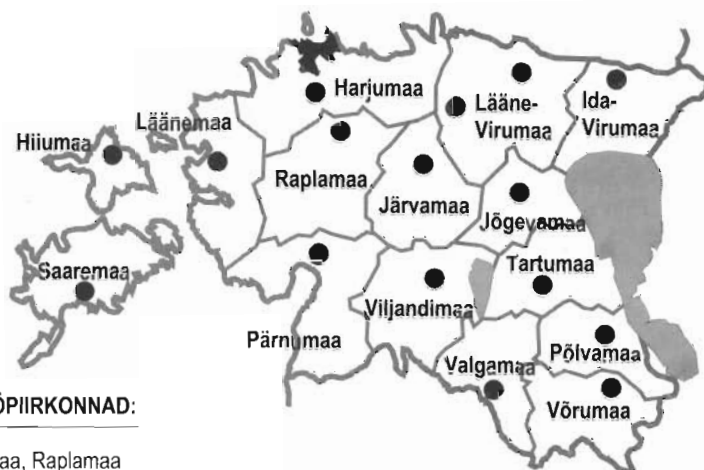
.....Tiiu peab olulisemaks tahet ja pealehakkamisjulgust

leiab Tiiu. Nii kaovad silme eest eesmärgid ja elu kulub vaid peamiste elulise tähtsusega vajaduste rahuldamiseks, mitte edasiarenemiseks. Tiiu sõnul on siinjuures liialt suur koorem jäetud naiste õlgadele ja naised rabavad, mõtlemata oma vajadustele. Oma vajaduste teadvustamist ja nende soovide järgi tegutsemist on aga väga vaja, sest see annab jõudu ja jaksu, suhtlemisvõimalust, avardab silmaringi - kõike seda, mis inimese elu elamist väärivaks teeb.

Et ühendus elule jalgu ei jääks, selleks on praegu koostamisel arengukava, mille alusel saab selgeks, mida naised edasi sooviksid teha. Näiteks tahetakse teada, millist koolitust nad vajavad, kas neile oleks vaja õpetust selle kohta, kuidas üritusi korraldada, kirjutada projekte või mis iganes. Lisaks jäävad aga ikka läbi aegade naiselike alade kursused - käsitöö, psühholoogia, aiandus jne. Kõike seda Eesti Maanaiste Ühenduse eestvedamisel, mis sest, et ühendus tegutseb maakondades mitmete erinevate nimede all (seltsid, liidud). Tiiu arvates pole aga nimi peamine. "Peaasi, et naised tulevad kodudest välja, tahavad midagi ühiselt ette võtta ja ühendus annab selleks ehk parimad võimalused," leiab ta.

Terje Truska

Naised tahavad õppida

KOOLITAJATE TÖÖPIIRKONNAD:

Tiiu Soans - Harjumaa, Raplamm

Tiia Tähiste - Läänemaa

Ille Kivistu - Hiiumaa

Ludmilla Näalik - Saaremaa, Pärnumaa

Mare Laande - Viljandimaa, Valgamaa

Reet Länkur - Võrumaa, Põlvamaa, Järvamaa

Tiiu Sarv - Jõgevamaa, Tartumaa

Milvi Liil - Lääne-Virumaa, Ida-Virumaa

Eesti Maanaiste Ühenduse tegutsemise algusest peale on kõige osavõtjate-rohkemaks olnud mitmesugused õppepäevad. Aastatega on naiste huvi teadmiste omandamise järele üha suurenenud. Kui me seni kutsusime esinejaid väljaspoolt, siis tänu meie koostööle Rootsi LRF naisteorganisatsiooniga oleme alustanud omaenese organisatsiooni koolitajate õpetamisega. Meie tublimaid naisi õpetavad oma ala spetsialistid Rootsist - Ingrid Svanteson, kes on ka rootsipoolne projektijuht ja meie ammune tuttav Ruth Gustafsson kui LRF Naised esindaja.

Alates 1999.a. talvest on toimunud mitu meie ühenduse koolitajate õppekogunemist. 08. - 09. juulil täiendasid koolitajad end Kiige

turismitalus Läänemaal Liia Tähiste juures, kes ka ise on üks koolitajatest. Liia tegeleb juba praegu mitmel pool maaturismi õpetamisega, samuti omavad mitmekülgseid erialaseid teadmisi ka teised õppustel osalejad. 09. juulil k.a. valmis õppepäeva lõpuks põhjalik ja mahukas materjal, mida vajavad koolitajad oma töös pidevalt, aga ka osa materjalist, mida saab edaspidi seminaridel osalejatele kaasa anda. Järgmine õppekogunemine toimub juba septembris ja meie liikmete ette oma teadmisi edasi andma jõuavad koolitajad alates 1999.a. sügisest.

Tiiu Soans

Rootsis kogemusi omandamas

16. - 18. juunini avanes asutatava Maanaiste Ühenduse infolehe tegijatel võimalus käia kogemusi omandamas Stockholmis Rootsi Talupidajate Föderatsiooni (LRF) peakorteris. Visiidi peaesmärk oli tutvuda Rootsi talunike föderatsiooni- ja omavahelise infovahetuse korraldusega.

Meid võttis vastu meie juba tuttav LRF-i töötaja Annika Sandell, Eesti-Rootsi projekti koordinaator,

kes kolme päeva jooksul viis meid kokku mitmete huvitavate inimestega. Rootsi Talupidajate Föderatsiooni keskjuhatare sekretär Elinor Carlbrand ning infoosakonna töötajad Lars Helgstrand ja Lena Andersson tutvustasid oma föderatsiooni, tema liikmeskonda, struktuuri ning informatsioonivahetust. Saime teada, et talupidajate organisatsioon ühendab endas 127 000 liiget, neist 35 500 on naised. Talude arvaks teeb see umbes 80 000 talu, millest 30 000 loetakse täistöökohaga võrdsustatuks. Kokku 24 maakonnas on olemas oma taluliidud ja kohtadel tegutseb veel 1356 liitu. Praegu on käsil talupidajate ja metsaomanike organisatsioonide ühendamine, mis suurendaks liikmeskonda 400 000-ni.

LRF-i ülesanne on kuulata ära talunike probleemid, lähetada need valitsuseni ja üheskoos leida lahendusi; viia talunike seas läbi küsitlusi ja uuringuid; anda üldsusele õiget ja selget teavet maaelust; korraldada pressikonverentse; teha statistikat; panna suuri rahvassse maaeluga seonduva vastu huvi tundma. Kahjuks pole aga Rootsi talunikel oma poliitilist parteid parlamendis.

1992. aastal pakkusid maanaised välja, et on vaja läbi viia küsitlus, mida tarbijad talunikelt tegelikult ootavad ja vastavalt sellele tootma hakata. Küsitlusest selgus, et talu pole ka linna-

inimeste jaoks enam vaid tootmise koht ning et tänapäeval oodatakse maaelult veel teisi väljundeid. (taluturism, alternatiivsete aladega tegelemine jne). Samas alustas LRF kampaaniat maaelu lähemaks tutvustamiseks. Kampaania tulemusel (nähes puhtust ja korda tootmisel), hakkas Rootsi rahvas usaldama oma talunikku ja ostab nüüd meelsasti tema toodetud toiduaineid.

Siiski pole viimasel ajal Rootsi talunike elu kerge. Seoses Euroopa Liitu kuulumisega on talude arv viimaste aastate jooksul tuntuvalt kahanenud, sest talunikel on raske oma tootmist vastavusse viia EL-i nõudmistega. Samas on toodangu hinnad kolmandiku võrra langenud.

Mis puutub informatsioonivahetusse keskorganisatsiooni ja talunike vahel, siis selleks on mitmeid võimalusi. Juba aastakümneid antakse välja ajalehte "Land", mis sarnaneb meie "Maalehele", ilmudes kord nädalas. Selle lehe toimetust saime ka visiidi käigus külastada. Organisatsiooni liikmed saavad tasuta igal nädalal ajalehte "Landbruk", mis on kinni makstud liikmemaksust. Ajalehele kirjutatakse palju, samuti käib vilgas infovahetus kodulehekülje jututoas. Vastavalt vajadusele antakse välja ka väiksemaid infolehti. Vastuvõtjate sõnul on internetiühendus juba ka talunikele tavaline.

Rootsis kogemusi omandamas

Lisaks oli võimalus külastada reklaamiagentuuri BoB Reklaam, mis valmistab reklaamtrükkideid, voldikuid, infotehti, koostab Interneti kodulehekülgi jne. Põnev oli käia Rootsi Ringhäälingukeskuses ehk Rootsi Raadios, kus nägime vilgast tegevust uudistetoimetuses ja stuudios.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Annika Sandell oli meile kokku pannud väga huvitava ja mõtteid ergutava programmi. Võime uhked olla, et tehnilisest küljest

pole me enam maas arenenud riikidest, puudu aga on korrastatusest, järjepidevusest, kindlusest homse suhtes. Loodame, et aeg peagi kõik paika paneb.

Allakirjutanu ja Anne Kõll tänavad Annika Sandelli ja Renate Põderit, kes õppereisi heaks kordaminekuks palju vaeva nägid.

Terje Truska

Hiiumaa naised teevad oma elu

Hiiumaa on saar, mis kerkis meresügavusest väikese laiuna üle 10 000-e aasta tagasi. Pühalepa naiskoda loodi aga natuke hiljem - 11. veebruar 1998. Asutajaliikmeid on 16, praeguseks on meie ridade arv täienenud 21-ni.

Pühalepa naistekojade eesmärgiks on naiste vaimse, majandusliku ja kultuurilise edendamine. Kõne all olev organisatsioon on mittetulundusühing, mille juhatajaks on Ille Kivistu. Juhatusse kuuluvad veel Ruth Suviste ja Raili Mägi. On olemas ka oma maskott **Enn**. Organisatsiooni kuuluvad naised, kes on vanemad kui noored ja nooremad kui vanad. See on sellepärast nii, et meie vallas on noortel oma ja eakatel oma liikumine. Tihedat koostööd tehakse valla kultuuriosakonnaga, tänu millele on kultuuriüritustel alati juures üllatusmoment. Möödunud tegevusajal jooksul on korraldatud mitmeid põnevaid kursusi, osaletud vabariiklikel üritustel, rahvusvahelistel seminaridel. Pidevalt võetakse osa täienduskoolitusest.

On välja kujunenud deviis - **kui on vaja, teeme ära!** Siinkohal mõne sõnaga paarist viimasest üritusest.

Volbriõöl olid naistekojade liikmed oma küla peanõiad, kes kutsusid külalasi noidadeks ja ühiselt valmistati ette lühikene eeskava. Noidade õõl ei puudunud ka nõiasõõk, nõiajook, noidade võistlused jne. Üritust alustati nõialipu heiskamisega ja lõpetati nõialipu langetamisega. Tore oli.

Juuni alguses toimus Heltermaa sadamas sadamalaat. Naistekojade Pipi hoolitses laste eest, pakkudes nendele mitmesugust tegevust, samal ajal said vanemad laadamelu nautida. Naistekojade

huvitavaks

mustlased rääkisid tuttavatele nende minevikust ja ennustasid nii tutvavatele kui võõrastele tulevikku. Mustlased hoidsid ärevuses ja valvel nii müüjaid, kes oma valvusega nii kaugale läksid, et unustasid ostjad ära. Üks mandrimees küsis laada peakorraldajalt, et kui palju Hiiumaal mustlasi elab. Vastus oli lühike - vastavalt vajadusele. Naistekoda hoolitses ka laadaliste kõhu eest, pakkudes neile endi keedetud lõhesuppi. Supp oli tõesti maitsev.

Suvi on teguderohke aeg. Nii ka Pühalepa naistekojade. 6. - 8. augustini toimuvad Hiiumaal Saarte Maanaiste Päevad. Põhiüritus on planeeritud 7.augustile. Öhtu lõpetab simman ansambliga "Seelikukütid". Oodatud on naised kõikidelt Eesti saartelt. Ka mandrinimesi ei saadeta tagasi. Juuli viimastel päevadel toimuvad Hiiumaal Küladepäevad. Ka see on vabariiklik üritus, mille ettevalmistamisest ja läbiviimisest võtab Pühalepa naistekoda osa.

Ühtsuses peitub jõud - edasi naised!

Raili Mägi

"VIRU SUSS" tõi kokku tegijad ja tarbijad

Laupäeval, 12. juunil korraldas Rakvere Muuseum esimese käsitöömeistrite kokkutuleku ja perepäeva "VIRU SUSS", mis päeva lõppedes otsustati kujundada traditsiooniks.

Rakvere linnuse õuel kahuripauguga alanud käsitööpäev oli kokku toonud vaipade, linikute, kampsunite, kinnaste ja sokkide kudujad, lastemänguasjade valmistajad, siidisallide- ja klaasimaalijad, laastukorvide põimijad ja teised, kes olid oma kraami laotanud jahedust pakkuva müüri veerde ja kesest õue kõrguvalle künkale. Peale Lääne-Virumaa oli käsitöötajaid tulnud veel Jõhvest, Narvast, Avinurmest, Otepäält, Rāpinast, Rõugest.

Lääne-Viru Maanaiste Liidu väljapanek oli suur ja mitmekülgne. Kuna ürituse nimeks "Viru Suss", siis pöörasime oma väljapanekul suuremat tähelepanu just sussidele. Talvel läbiviidud viltimise kursustel valmistasid meie naised susse mitmes tegumoes: küll pööratud kraedega naistele ja lastele, lahtiste kandadega kõikidele suurustele

ning kõrgemaid vilte, mis külmal talvel mõnus jalga tõmmata. Ja kaasavõetud omavalmistatud viltkübaradki meeldisid paljudele.

Pilku püüdsid rahvustikandis suured vaibad, mis kunstirõngis tehtud ja väikeste poiste lemmik - aplikatsioonitehnikas mänguvaip, kus peal majad, bensiinijaamad, parklad, autod, sõidu- ja kõnniteed, jalakäijad ja liiklust reguleeriv inspektor. Mõnedki väikemehed jäid selle vahva vaiba juurde paariks tunniks mängima, lubades vanematel mujal ringi vaadata.

Müügikohtadele lisaks olid laadal töökojad, kus laadalistes said oma näpuosavust proovida ja seda võimalust kasutati agarasti. Tehti klaasimaalinguid, siidile pilte, õpetati väikest taskunukku valmistama. Oli võimalus poolelioleval rahvariide vöökalal vööpunumist õppida. Võis näha, kuidas valmib oma silmade all laastukorv. Korvipunujatel Avinurmest oli

ka kõige suurem müük, sest korve ja marjatorbikuid läheb peagi vaja - marjaaeg ju lähedal.

Kogu laadapäeva tuju aitasid üleval hoida rahvamuusikud ja rahvatantsijad, kelle etteasted kestsid kogu päeva. Lastele esines Nukuteater "Kolme pörsakese" looga. Öhtu lõppes simmaniga, kus esines ansambel "Seelikukütid".

Laadalistele laad meeldis ja seepärast katsetavad korraldajad tuleval suvel "Viru Sussi" teha koos vastasutatud Virumaa Kunsti- ja Käsitöö Seltsiga.

Heljo Viilip

Lääne-Viru Maanaiste Liidu
tegevesinaine
Eesti Maanaiste Ühenduse
juhatuse liige

Teated ja reklaam

LÜHIUUDISEID:

Viljandimaa

14. juulil toimus Viljandimaa Talupidajate Liidu ruumes Viljandi Maanaiste Ühenduse koosolek. Räägiti Jäneda Talupäevadest, talulaadast. Anti informatsiooni Viljandimaa külade V Sõpruspäevast ja Viljandimaa II Maapärepäevast. Samuti jagati teavet 12.-14. augustini toimuvast maanaiste päevadest Saaremaal. Räägiti lähenevatest kohalikest valimistest ja naiste võimalikust kandideerimisest. 7-8. augustini on Suislepa II Viljandimaa maapärepäev. Maapärepäeva eesmärk on aktiveerida ja arendada maarahvast, arendada maaelu ja tugevdada küla, toetada maaperet ja kaitsta tema huve. Arutletakse alternatiivsete väljundite üle maal, tegeldakse lõhnateraapiaga. Räägitakse Euroopa Liiduga seonduvast. Teisel päeval toimuvad sportmängud:

- Rahvastepall - emad ja pojad + isad ja tütre ning omavalitsuste juhid lastelastega
- Lastele teatevõistlus
- Rammumees 1999 - sangpommi tõstmine, naiste kandmine
- Nobenäpp - kartulikoormine, varrastel kudumine

Maapärepäev algab 07. augustil kell 14.00 Suislepa Põhikooli juures. Lõpetamine ja autasustamine 08. augustil kell 17.00 Toidukord 10-15 krooni. Majutamine telkides või ka majas. Info tel. 251 62 675 või 243 69 332. Mare Laande, Suislepa Naisseltsi esinaine.

Läänemaa

Oru vallas Kiige turismitalus toimus 8.-9. juulini EMÜ juhatuse liikmetele koolitusseminar teemadel:

- Praktilised näpunäited, kuidas olla organisatsiooni liige;
- Kuidas teha ettekannet juhatusele;
- Kuidas vastata keerulistele küsimustele.
- Töö käsiraamatuga. Suhtlemistreening. Seminari viisid läbi Karin Jonsson ja Ruth Gustafsson Rootsist.

EESTI MAANAISTE ÜHENDUS

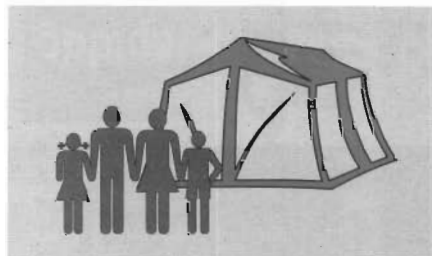
Teaduse 1, Saku 75501, Harju mk.
tel./fax 22 721 783, e-mail etkl@online.ee
tel./fax 22 719 215

toimetaja **Terje Truska** - Ämbra sjk. 73101
Kareda vald, Järvamaa
tel. 238 64 345, 238 50 339, 238 252 03 801

kujundaja **Anne Köll** - Teaduse 1, Saku 75501
Harjumaa
tel. 22 722 177

Perepäevadele Saaremaal!

Tähelepanu, naisorganisatsioonide liikmed koos peredega!

Eesti Maanaiste Ühenduse
iga-aastane puhkelaager toimub
12. - 14. augustini Saaremaal
TIIRIMETSAS

PROGRAMM:

Neljapäev, 12. august

17.00 - 19.00 Saabumine, registreerimine, majutus
19.00 - 20.00 Lipu heiskamine, õhtusöök
20.00 - Tutvumiskoht

Reede, 13. august

08.00 - 09.00 Hommikusöök
09.00 - 09.30 Perepäevade avamine
09.30 - 13.00 Kiviaia ladumine, taimetrüki tutvustamine, lapsed ja meri
13.00 - 14.00 Lõunasöök
14.00 - 19.00 Võistlused - varrastel kudumine, kartulikoormine, angerjapüük, munaloopimine, hapukurgipüük, saapaloopimine
19.00 - 20.00 Öhtusöök
20.00 - Kontsert, tants

Laupäev, 14. august

08.00 - 09.00 Hommikusöök
09.00 - 13.00 Ekskursioon
13.00 - Perepäevade lõpetamine, lõunasöök

TIIRIMETSA KODUKULTUURISELTSI majas on 20 magamisaset, saab ööbida ka põrandal. On 6 pesemiskohta, WC, ujumisvõimalus.

Kaasa võta hea tuju, mees, sõbranna, lapsed, telk, magamistarbed, soojad riided, toidunõud (kauss, kruus, lusikas, nuga, kahvel). Hommiku-, lõuna- ja õhtusöök a' 10.- kr. Kohv lisamaksu eest. Lastele kõik tasuta.

Kui tulete suurema grupiga (üle 10-ne inimese), palun teatage ette hiljemalt 07.08 1999 tel. 245 71 524 - Juuli Pihl või tel. 245 94 195 Külli Välison.

EESTI MAANAISTE ÜHENDUSE

juhatuse liikmete nimed ja kontaktandmed:

NIMI	ADRESS	INDEKS	TELEFON
Tiiu Soans	Oru side, Harju mk.	75103	22 719 215; 251 15 127
Reet Aedla	Nurmeniku 8, Rapla	79501	248 55 203
Reet Länkur	Türi-Alliku, Järva mk.	72201	238 57 277
Ulvi Meikup	Paide v. Järva mk.	72702	238 40 49
Mare Laande	Suislepa, Viljandi mk.	69703	243 69 332; 250 54 518
Liis Zirkel	Matjama sjk. Vara vald, Tartu mk.	60401	27 493 811
Eha Kotov	Lüllemäe, Valga mk.	68101	276 97 294
Tiiu Sarv	Tabivere, Jõgeva mk.	49101	277 36 123; 251 18 173
Karmen Kukk	Leevi side, Põlva mk.	64202	279 78 315
Karin Kokk	Lasva side, Võru mk.	60601	278 98 339
Ille Kivistu	Pühalepa, Hiiumaa	92301	246 94 584
Tiiu Sommer	Uulu side, Pärnu mk.	86502	244 60 684
Liia Tähist	Linnamäe, Lääne mk.	91001	247 95 492; 250 94 207
Ljudmilla Näalik	Liikuv side, Saaremaa	93801	245 53 330; 251 36 949
Heljo Viilip	Laada 8-58 Rakvere	44301	232 93 531
Kaarin Kask	Kasevälja 7-3, Iisaku, Ida-Viru mk.	41101	233 93 531